

SAYIŞTAY KARARLARI

- Genel Kurul Kararları
- Temyiz Kurulu Kararları

GENEL KURUL KARARI

Tarih : 14.2.2008
No : 5210/1

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44'üncü maddesine istinaden çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uyarınca düzenlenen taşınır yönetim hesabının Sayıştaya yıllık olarak verilmesi gerektiği bk.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44'üncü maddesine istinaden çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uyarınca düzenlenen taşınır yönetim hesabının Sayıştaya verilme süresinin Genel Kurulca karara bağlanması gerektiği hususunda 1. Dairenin 10.1.2008 tarihli ve 2008-2/58553 sayılı kararı okunarak,

Gereği Görüldü:

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “*Taşınır ve taşınmaz işlemleri*” başlıklı 44'üncü maddesinin ilk fıkrasında, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisinin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususların ilgili kanunlarında düzenleneceği; bu malların kaydı ile taşınırların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esasların, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan bu hükme istinaden hazırlanarak 18.1.2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliğinin “*Taşınır yönetim hesabı*” başlıklı 34'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında, harcama yetkilileri tarafından Sayıştaya verilecek taşınır yönetim hesabının, önceki yıldan devreden taşınırlar ile yılı içinde girenleri, yılı içinde çıkışı yapılan taşınırlar ile ertesi yıla devredilenleri ve yıl sonunda yapılan sayım sonucu bulunan fazla ve noksanları göstereceği belirtilmiş ve aynı maddenin 2'nci fıkrasında da, taşınır yönetim hesabının, yıl sonu sayımına ilişkin Sayım Tutanağı, Taşınır Sayım ve

Döküm Cetveli, Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetveli; Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli ile yıl sonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin sıra numarasını gösterir tutanaktan oluşacağı tespit edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin anılan 34'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasının (ç) bendinde ise, harcama yetkilisinin, muhasebe yetkilisince fıkarda belirtilen usulle onaylanmış cetvellerin bir nüshasını, Sayıştayca belirlenecek sürelerde, yıl sonu sayım tutanağı, sayım ve döküm cetveli ve yıl sonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin sıra numarasını gösterir tutanakla birlikte Sayıştaya, bir nüshasını ise malî yılı takip eden ay sonuna kadar ilgili taşınır konsolide görevlisine göndereceği belirtilerek, cetvellerin birer nüshasının da harcama biriminde muhafaza edileceği ve kamu idarelerinin yurt dışı teşkilatlarının taşınır yönetim hesabının merkez teşkilatları aracılığıyla Sayıştaya gönderilmesi gerektiği kararlaştırılmıştır.

Öte yandan, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 39'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, mal işlemlerinin hesap devresinin, 5 yıldan fazla olmamak şartıyla, ilgili saymanlık işlemlerinin durumuna göre Sayıştayca tespit olunacağı hükmü yer almaktadır.

Bu hükme istinaden ayniyat saymanlıklarının hesap devreleri ilk defa 11.3.1969 tarihli ve 3357/2 sayılı Genel Kurul Kararı ile tespit edilmiş ve daha sonra yeni kurulan veya birleştirilen ayniyat saymanlıklarının hesap devreleri de yine Genel Kurul Kararları ile belirlenmiştir.

Bu defa, 5018 sayılı Kanuna istinaden çıkarılan ve mülga 1050 sayılı Kanun hükümlerine dayanan Ayniyat Talimatnamesinin yerine geçen Taşınır Mal Yönetmeliğinin sözü edilen 34'üncü maddesi hükümleri uyarınca oluşturulan taşınır yönetim hesabının Sayıştaya verilme süresinin tespit edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uyarınca, taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddî duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde muhasebe birimine gönderilecektir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddî duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshası, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi

zorunludur. Muhasebe kayıtlarında “150- İlk Madde ve Malzemeler Hesabı”nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II’nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmelidir. Muhasebe yetkilileri ise, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II’nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydedeceklerdir.

Görüleceği üzere, taşınırın giriş ve çıkışları esnasında düzenlenen ve taşınır yönetim hesabının kanıtlayıcı belgeleri durumundaki Taşınır İşlem Fişleri, muhasebe yetkililerince tutulan kamu idaresi hesabı içerisinde yer almaktadır. Söz konusu hesaplar ise, Sayıştaya yıllık olarak verilmektedir.

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kanunun “Kesin hesap kanunu” başlıklı 42’nci maddesinde, kesin hesap kanun tasarısına mal yönetim hesabı icmal cetvellerinin de ekleneceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla söz konusu cetvelin de yıllık olarak hazırlanması icap etmektedir.

Taşınır yönetim hesabının kanıtlayıcı belgeleri durumundaki Taşınır İşlem Fişlerinin, Sayıştaya yıllık olarak verilen kamu idaresi hesabının içinde bulunması ve kesin hesap kanunu tasarısı ekine bağlanacak mal yönetim hesabı icmal cetvellerinin de yıllık olarak düzenlenecek olması göz önünde bulundurulduğunda, Taşınır Mal Yönetmeliğinin 34’üncü maddesinde düzenlenen taşınır yönetim hesabının da Sayıştaya yıllık olarak verilmesi uygun olacaktır.

Bu itibarla, taşınır yönetim hesabının Sayıştaya yıllık olarak verilmesi gerektiğine oybirliği ile karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 18.03.2008

No : 30018

S SK primine esas kazancın alt sınırında (alt kazanç) meydana gelen artıştan kaynaklanan farkın yükleniciye ödenmesinin mümkün bulunmadığı hk.

Müteahhit yüklenimindeki TL keşif bedelli 2003 yılı Jeotermal Çalışmaları ve Fen İşleri Müdürlüğünün muhtelif işlerde işçi çalıştırılması işiyle ilgili olarak, SSK primine esas kazancın alt sınırında (alt kazanç) meydana gelen artıştan kaynaklanan farkın da yükleniciye ödenmesi sebebiyle TL'na tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçiler vermiş oldukları ortak dilekçelerinde özetle; ihale ile ilgili sözleşme ve sözleşme eki idari ve teknik şartnamede, 'SSK ve asgari ücrette oluşacak değişiklikler yükleniciye yansıtılacaktır' hükmünün bulunduğunu ve bu hükmeye dayanarak ödeme yapıldığını aksi halde sözleşme hükümlerine riayet edilmediği için karşı tarafça konunun, yargıya intikal ettirilebileceğini, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılacak olan hizmet alımlarına ilişkin fiyat farkı hesabında uygulanacak Esaslarda değişiklik yapılmasına dair Esasların da SSK primi alt sınırında yapılan değişiklik sonucu oluşacak prim farklarının yükleniciye ödenmesine cevaz verdiğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemişlerdir.

Rapor ve eki belgeler incelendiğinde; 2003 yılı Jeotermal Çalışmaları ve Fen İşleri Müdürlüğünün muhtelif işlerde işçi çalıştırılması işinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 35/a maddesi gereğince kapalı teklif usulü eksiltme ile ihale edildiği, ihalenin 11.12.2002 tarihi itibarıyla ilan edildiği ve 02.01.2003 tarihinde de Encümen huzurunda ihalenin yapıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Şartname Genel Esasları" başlıklı 8. maddesinde "Bakanlar Kurulu;

a) Tip şartnamelerin genel ve ortak esaslarını belirlemeye,

b) Şartnamelere konulmak üzere 7. maddede sayılan hususlarla ilgili veya bunlar dışındaki konularda genel esaslar tespit etmeye,

yetkilidir.” hükümlerine yer verilmektedir.

Bu hükümlere göre, idare, ihale konusu işe ilişkin şartnameye, birim fiyatları ile ilgili değişiklikler nedeniyle fiyat farkının ne şekilde ödeneceği hususunda hüküm koymakta serbest olmakla birlikte, Bakanlar Kurulu da şartnamelere konulacak hususlarda genel esasları tespit etmeye yetkilidir.

Verilen bu yetki çerçevesinde Bakanlar Kurulunca yayınlanan, Devlet İhale Kanununun kapsamına giren idarelerin inşaat ve imalat işlerine dair fiyat farkı kararnamele dışında kalan işlerine ait şartname ve sözleşmelere fiyat farkı ile ilgili hükümler eklenmesi hakkındaki 28.11.1990 tarih 90/1216 sayılı Kararın 1. maddesinde,

“İdarelerce aşağıda belirtilen mal ve hizmetlerle ilgili olarak düzenlenecek şartname ve sözleşmelere;

c) Yardımcı hizmetler sınıfı personeli tarafından yerine getirilmesi gereken hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi işleri ile ilgili şartname ve sözleşmelerde çalıştırılacak Sosyal Sigortalar Kanununa tabi personel sayısı ve günlük çalışma saatinin belirtilmesi kaydıyla; asgari ücret tespit komisyonlarınca ihalenin yapıldığı tarihte mevcut olan asgari ücretin artırılması halinde, eski ve yeni asgari saat ücretleri arasındaki fark; ayrıca bu farktan doğan ve işverence karşılanması gereken sosyal sigortalar primleri ve tasarrufu teşvik kesintisinde meydana gelecek artış farkının ödenmesi, hususlarında hüküm konulabilir.” denilmekle ihalenin yapıldığı tarihten sonra, şartname ve sözleşmelerde hüküm bulunması kaydıyla, asgari ücrette meydana gelebilecek artışlar üzerine, müteahhide, idarece verilebilecek artış farkının sınırları çizilmiş bulunmaktadır.

İdare ile Yüklenici arasında imzalanan sözleşme eki şartnamenin 8. maddesinde aynen; “S.S.K. ve asgari ücrette oluşacak değişiklikler yükleniciye yansıtılacaktır.” denilmiş olsa da, şartnameye konulan bu hüküm 2886 sayılı Kanun uyarınca yetkili organ olan Bakanlar Kurulunca çıkarılmış 90/1216 sayılı fiyat farkı kararnameğine aykırı hükümler içermesi nedeniyle uygulama olanağı bulunmamaktadır.

90/1216 sayılı Kararnamede sadece asgarî ücretin artırılmasından kaynaklanan prim farklarının ödenmesi hususunda şartname ve sözleşmelere hüküm konulabileceği öngörüldüğünden, bunun haricinde ihale yapıldıktan sonra 506 sayılı Kanunun 78’inci maddesinde yer alan prime esas günlük kazanç alt sınırının artırılması durumunda, artırılan yeni tutarla eski günlük

kazanç alt sınırı arasındaki farka isabet eden sosyal sigorta prim farklarının fiyat farkı olarak müteahhide ödenmesi mevzuata uygun değildir.

31.12.2002 tarihli 24980/3 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ‘4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların’ 8. maddesi gereğince sigorta primi alt sınır artışından kaynaklanan fark ve bu farklara ait işsizlik ödeneğinin yükleniciye ödenmesi mümkündür. Ancak bu ödemenin yapılabilmesi için anılan Esasların 1. maddesi gereğince 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine göre sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarından olması gerekir. Belediyenin Jeotermal Çalışmaları ve Fen İşleri Müdürlüğünün muhtelif işlerde işçi çalıştırılması işi, 2886 sayılı Kamu İhale Kanununun 35. maddesine göre ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan bir iştir. Başka bir ifadeyle; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilmeyen söz konusu işte, sigorta primi alt sınır artışından kaynaklanan işveren sigorta prim farkı ve bu farklara ait işsizlik ödeneğinin yükleniciye ödenmesi mümkün değildir. Kaldı ki 4734 sayılı Kanunun ‘Başlanmış Olan İhaleler’ başlıklı geçici 2. maddesinde “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilan edilmiş olan işler, ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.” denilmektedir.

Açıklanan sebeplerle dilekçi iddialarının reddedilerek 847 sayılı ilamın 1. maddesiyle TL’na ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

Karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 05.02.2008
No : 29874

*B*elediye idare hesabı cetvellerinin incelenmesi sonucunda menkul kıymetler hesabında eksik olan menkul kıymetin sorumlulardan tazmini gerektiği bk.

Dilekçi dilekçesinde; Sayıştay ilamı üzerine kasa ve kayıtların yeniden taranmasına rağmen herhangi bir menkul kaydına rastlanılmadığını ancak yapılan taramada bazı menkul kıymetlerin ilgisine verildiği halde muhasebe kayıtlarından düşülmediğinin görüldüğünü ayrıca alınırken muhasebe kayıtlarına işlenmediğini hatta menkul kıymetler hesabının bir müddet çalıştırılmadığını 2002, 2003 yılları hesap cetvelinde bu değerlerin hiç değişmediğini, sayman olarak görevi devir alırken tarafına menkul kıymet olarak herhangi bir teslim yapılmadığı gibi menkul kıymet listesi de verilmediğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmektedir.

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun Hesap Sorumluluğu başlıklı 19. maddesinde aynen; “Her sayman yalnız kendi dönemine ait hesaptan sorumludur. Ancak kendisine hesap vermekle mükellef olanların hesabına bakmayan veya kendinden öncekinden devren aldığı hesabın eksiklerini göstermeyen sayman bunlara gelecek mali sorumluluğu –borçlulara ve sebep olanlara rücu hakkı bulunmak üzere- üstlenmiş olur.” hükmü yer almaktadır.

Saymanlar arasındaki devir işlemlerinin nasıl olacağı Belediye Bütçe ve Muhasebe Usul Yönetmeliğinin 201. maddesinde ayrıntılı olarak izah edilmiştir. 201. maddenin A bendinde; “..... görevinden ayrılan sayman, yerine asıl veya vekil olarak gelen saymana devir cetveli düzenleyerek ayrıntılı devir vermek zorundadır. Devir cetvelinin düzenlenmesinden önce asıl veya vekil olarak göreve başlayan sayman para, menkul kıymetler ve teminat mektubu gibi değerleri sayarak teslim alır. Sayımda çıkan miktarlar, bu değerlere ait yardımcı defterler üzerinde gösterilmekle beraber durum sayım tutanakları ile de tespit edilir...” denilmektedir.

Bahsedilen yönetmeliğin 111. maddesi menkul kıymet çeşitlerini, 112. maddesi ise menkul kıymetlerin alınması, saklanması ve geri verilmesini düzenlemiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde dilekçi iddialarının reddedilerek TL.ne ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 05.02.2008
No : 29907

*B*elediyede çalışan memur personele mevzuata aykırı olarak ikramiye adı altında ödeme yapılmasının mümkün olmadığı bk.

Dilekçi dilekçesinde özetle; belediye memurlarına ikramiye adı altında yapılan ödemelerin, Anayasanın 49, 53 ve 90. maddeleri, ILO Sözleşmesi, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve bu konuda verilen Danıştay Kararı ve doktrin dikkate alındığında hukuka uygunluğunu gösteren yasal dayanakların bulunduğu anlaşıldığını, uluslararası sözleşmelerin bağlayıcı olduğu ve bu sözleşmelere göre memurun durumunu iyileştirici işlemler yapılmasında hukuka aykırılık bulunmadığı hususunun yüksek yargı organları tarafından da kabul edildiğini, Belediye ile taraf sendika arasında imzalanan sözleşme gereği yapılan ödemede tazmini gerektirecek mevzuata aykırı herhangi bir husus bulunmadığını belirterek çalışma yaşamına ilişkin hak ve özgürlüklerin 1987 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararı uyarınca "insan hakları" arasında mütalaa edildiğini, çalışma yaşamına ilişkin evrensel hukuki değerler haline gelmiş bulunan hak ve özgürlüklerin ise İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Avrupa Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı gibi evrensel belgelerle tanımlandığını, sözleşme hakkının da çalışma yaşamına ilişkin hak ve özgürlük olduğunu, buna göre de Anayasasını İnsan haklarına ve evrensel değerlere saygılı hukuk devleti ilkesi üzerine oturtan bir ülke bakımından sözleşme hakkının da evrensel bir değer olarak yasalar üstü bir konuma sahip olduğunu, Anayasanın 90. maddesinin son fıkrasında yapılan değişikliklerle, uluslararası sözleşmelerin yasalar ve hatta Anayasa üstü hukuksal normlar haline geldiği nazara alındığında, 3848 sayılı Kanunla onaylanan 151 sayılı ILO sözleşmesi delaletiyle kapsamı içerisine kamu görevlileri de girecek şekilde genişletilen 98 sayılı Sözleşmenin 4. maddesinin de toplu pazarlık müessesesini tüm çalışanlar bakımından bir hak olarak tanımladığını, özgür ve gönüllü toplu pazarlık hakkının, hukuka aykırı kabul edilerek, tarafına zimmet çıkarılmasının hukuka ve hukukun genel ilkelerine ve uluslararası hukuka aykırı olduğunu ifade ederek verilen tazmin hükmünün kaldırılmasını istemektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Kapsam” başlıklı 1. maddesine göre belediyede çalışan memurlar bu Kanunun kapsamı içinde bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 2. maddesinde, Devlet Memurlarının hizmet şartları, nitelikleri atanma ve yetiştirilmeleri, ilerleme ve yükselmeleri, ödev, hak, yükümlülük ve sorumlulukları, aylıkları ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin bu kanunla düzenleneceği ifade edildiğinden, belediyelerde çalışan memurların her türlü mali ve sosyal haklarının da diğer Devlet Memurlarında olduğu gibi, bu Kanun kapsamında mütalaa edilmesi gerekmektedir.

Aynı Kanunun mali hükümlerin kapsamını belirleyen 146. maddesinde aynen;

“Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz. (Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç).” hükmü bulunmaktadır.

Anayasanın “Toplu İş Sözleşmesi Hakkı” başlıklı 53. maddesinde - (Değişik: 23.7.1995-4121) “İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir. 128. maddenin ilk fıkrası kapsamına giren kamu görevlilerinin kanunla kendi aralarında kurmalarına cevaz verilecek olan ve bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 54. madde hükümlerine tabi olmayan sendikalar ve üst kuruluşları, üyeleri adına yargı mercilerine başvurabilir ve idareyle amaçları doğrultusunda toplu görüşme yapabilirler. Toplu görüşme sonunda anlaşmaya varılırsa düzenlenecek mutabakat metni taraflarca imzalanır. Bu mutabakat metni, uygun idari veya kanuni düzenlemenin yapılabilmesi için Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Toplu görüşme sonunda mutabakat metni imzalanmamışsa anlaşma ve anlaşmazlık noktaları da taraflarca imzalanacak bir tutanakla Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usuller kanunla düzenlenir. Aynı işyerinde, aynı dönem için, birden fazla toplu iş sözleşmesi yapılamaz ve uygulanamaz.” denilmektedir.

Anayasanın bu hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 25.06.2001 tarih ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu yürürlüğe konulmuştur.

Toplu iş sözleşmesi hakkı, mevzuatımızda sadece işçiler için tanınmış olup, bu konuda memurlarla ilgili olarak çıkarılan 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununda da sadece toplu görüşme hakkı tanınmış ve söz konusu kanunun 30. maddesiyle toplu görüşme yapma yetkisi de her hizmet kolunda en çok üyeye sahip sendika ile bunların bağlı bulunduğu konfederasyonlara tanınmıştır. Aynı kanunun 34. maddesinde; Toplu görüşmenin sonunda anlaşmaya varılırsa düzenlenen mutabakat metni uygun idari icrai ve yasal düzenlemeleri yapabilmesi için Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar kurulu üç ay içinde mutabakat metni ile ilgili uygun idari ve icrai düzenlemeleri gerçekleştirir ve kanun tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar, denilmektedir.

Görüldüğü üzere mutabakat metni memurlar üzerinde doğrudan uygulama imkanı olan bir metin olmayıp ancak Bakanlar Kurulunun idari ve icrai düzenlemeleri ile ve Kanunla uygulanabilir hale gelmektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun Geçici 4. maddesinde; bu Kanunun yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmeleri akdetmeleri nedeniyle kamu görevlileri haklarında idari, mali veya adli takibat yapılamaz, başlatılanlar işlemde kaldırılır, denilmektedir. Buradaki idari, mali veya adli takibat yapılamaz hükmü memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedenine bağlanmıştır. Yani memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedeniyle kamu görevlilerinin haklarında yetkiyi aşma ve görevi kötüye kullanma sebepleriyle açılan idari soruşturma ve davaları kapsamakta olup kanuni dayanağı olmayan ve 4688 sayılı yasaya da aykırı olan toplu iş sözleşmeleri hükümlerinin geçerli kabul edileceği anlamına gelmemektedir.

Uluslararası Çalışma Teşkilatının (ILO) değişik tarihlerde yapılan Genel Konferanslarında kabul edilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisince de birer kanunla onaylanmasının uygun bulunması üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik edilen sözleşmelerle, kamu hizmetinde çalışanların örgütlenme hakkı ve istihdam koşullarının belirlenme yöntemleri konularında bazı hakların sağlanması yoluna gidildiği görülmektedir.

Her ne kadar Anayasanın 90. maddesinin son fıkrası uyarınca, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmünde olup,

bunlar hakkında anayasaya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurulamamakta ise de, söz konusu sözleşmeyle sağlanan hakların hayata geçirilmesi, ancak bu husustaki mevzuat hükümlerinde gerekli değişikliklerin yapılması ve uygulama esaslarının belirlenmesi halinde mümkün olabilecektir. Esasen 151 sayılı ILO sözleşmesinde de, bu sözleşmenin uygulama alanına ve istihdam koşullarının belirlenmesi yöntemlerine ilişkin bazı konuların, ulusal yasalarla ve ulusal koşullara uygun olarak düzenleneceği vurgulanmıştır.

Mevzuatımızda yeni bir düzenleme yapılmadığı sürece, mevcut hükümlerin tespit ettiği memur statüsünün, akdi düzenlemelerle değiştirilmesi ve dolayısıyla belediyelerin, toplu iş sözleşmeleri akdetmek suretiyle veya başka birtakım tasarruflarla memurlar için yasalarda öngörülen hak ve statülerin dışına çıkılmasına yol açacak bir uygulamaya gitmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle dilekçi iddialarının reddedilerek verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 05.02.2008
No : 29907

*B*elediyenin çeşitli iş ve işlemlerini denetleyen İçişleri Bakanlığı Kontrolörleri tarafından atanan bilirkişilerin ücretlerinin belediye bütçesinden ödenmesinin mümkün olmadığı hk.

Dilekçi dilekçesinde özetle; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 18.03.2004 tarih ve 45231 sayılı bilirkişi ücretleri konulu yazısı ile, Sayıştay 7. Dairesinin 30.01.2001 tarihli kararında İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişleri ve Mahalli İdareler Kontrolörlerince istenilen bilirkişi incelemesi nedeni ile İl Özel İdareleri ve belediyelerin bilirkişi ücretlerinin kendi bütçelerinden ödenmesi gerektiğinin açıkça ifade edildiğini, bu sebeple ödemenin belediye bütçesinden yapılmış olduğunu, yasa ve uygulamaya aykırı davranma gibi bir kasıtlarının bulunmadığını, aksine İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenen uygulamaya uygun ödeme yapıldığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir.

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2/g maddesinde ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerini, mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenleme görevi İçişleri Bakanlığı'na verilmiştir.

Yine aynı Kanunun 11. maddesinde Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Bakanlığın Ana Hizmet Birimlerinden olduğu belirtilerek, Bakanlığın Mahalli İdareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlama görevinin anılan Genel Müdürlüğe verildiği görülmektedir.

Anılan Kanunun 15. maddesinin (a) bendinde “Bakanlığın merkez birimlerinin, bağlı kuruluşların, il ve ilçelerin ve mahalli idarelerle bunlara bağlı ve bunların kurdukları veya özel kanunlarla kurulmuş birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin işlem ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek, inceleme ve soruşturma yapmak” (c) bendinde ise “mahalli idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleri ile diğer kamu görevlileri

hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak” görevleri İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı’na verilmiştir.

İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettişleri veya İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Kontrolörleri’nin Tekirdağ Çorlu Belediye Başkanlığı’nda yapmış olduğu inceleme, denetleme, araştırma ve soruşturma işlemleri 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un yukarıda bahsedilen hükümleri gereği Bakanlığın görevleri arasındadır. Teftiş, inceleme, soruşturma, araştırma işlemlerine yardımcı olacak bilgilere ulaşmak için müfettiş veya kontrolörce görevlendirilen bilirkişiler ve bilirkişiye gördürülen hizmetler inceleme araştırma ve soruşturma göreviyle ilgilidir ve bu görevlerin amacına ulaşmasına yardım etmektedir.

1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu’nun 28.maddesinde her mali yıldan devletçe toplanacak gelirler ile ödenecek giderlerin bütçe kanununda belli edileceği, yine 45.maddesinde ise devlet hizmetlerinin gerekli kıldığı giderlerin her yılın bütçesine konulan ödenekten karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu sebeple genel bütçeli kuruluş olan İçişleri Bakanlığı’nın mahalli idareleri, kontrolörler veya müfettişler eliyle inceleme, denetleme, soruşturma ve araştırması sırasında satın alınan bilirkişilik hizmetinin bedelinin İçişleri Bakanlığı veya Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanması gerekir. Çünkü, hizmeti gördüren Belediye değil İçişleri Bakanlığıdır.

Belediye bütçesine konulan ödenek bizzat belediyenin görevlendireceği bilirkişilere yapılacak ödemelerle ilgili olup müfettiş ve kontrolörlerce görevlendirilen bilirkişilere yapılacak ödemelerle ilgisi bulunmamaktadır.

Ayrıca dilekçi iddialarına delil olarak gösterilen Sayıştay 7. Dairesinin anılan kararında da bu tür ödemelerin esasen belediye bütçesinden karşılanmasının mümkün olmadığı vurgulanmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 304 sayılı İlamin 8. maddesiyle TL’ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 05.02.2008
No : 29910

*K*anundan doğan ve İller Bankası eliyle dağıtılan Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından resen mahsup edilen ortaklık payı ödemesinden Damga Vergisi kesilmemesinde kanuna aykırılık bulunmadığı hk.

Dilekçiler vermiş oldukları ortak dilekçelerinde özetle; 4759 Sayılı İller Bankası Kanununun 2 ve 3. maddelerinden bahsederek banka sermayesini oluşturan kaynakların İller Bankası Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği hükümlerinde belirtildiği şekilde ilgili idarelerce dört eşit taksitte bankaya ödendiğini ya da mevcut uygulamada olduğu gibi banka kanalıyla yapılmakta olan pay ödemelerinden mahsup edildiğini, yapılan ödemelerin tamamen kanundan kaynaklanan ve görev niteliğinde olan bir uygulama olduğunu, bu kaynak üzerinde herhangi bir vergi kesintisi öngörülmediğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemişlerdir.

4759 Sayılı Kanunun 3/A maddesinde;

“İl Özel idareler ve belediyelerin; hariç tutulmak üzere yıllık gelirleri tahsilatı ile bu idarelere genel bütçe vergi gelirlerinden verilen payların % 5’i” bankanın sermaye kaynakları arasında sayılmış,

4. maddenin 3. fıkrasında ise ortaklık payları ile köy ödemeleri sermaye paylarının, zamanları tüzükle belli edilecek dört eşit taksitte bankaya ödeneceği belirtilmiştir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1. maddesinde; Bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olacağı, 4. maddesinde ise; Bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılarak buna göre tabloda yazılı olan verginin bulunması gerektiğine hükmedilmiştir.

Dolayısıyla İller Bankasına yapılan Belediye sermaye payı ödemesinin 4759 sayılı İller Bankası Kanununda belirtildiği şekilde idarelerce dört eşit taksitte 2380 sayılı kanun uyarınca Banka eliyle dağıtılan Belediye Genel Bütçe Vergi Gelirleri payından resen mahsup edilerek kesildiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca söz konusu ortaklık payı ödemeleri herhangi bir malzeme ve hizmet karşılığını içermemekte olup tamamen sermaye payı niteliğinde bir ödeme olduğundan Damga Vergisine tabi bir kağıt düzenlenmesi söz konusu değildir.

Kaldı ki 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tabloda Damga Vergisine tabi kağıtlar tek tek sayılmış olup, bu tabloda İller Bankasına Belediye Ortaklık payı olarak mahsuben yapılan ödemeden dolayı düzenlenen kağıtların Damga Vergisine tabi olacağına dair bir hüküm de bulunmamaktadır.

Bu nedenle tamamen kanundan doğan ve İller Bankası eliyle dağıtılan Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından resen mahsup edilen ortaklık payı ödemesinden Damga Vergisi kesilmemesinde kanuna aykırılık görülmemektedir. Dilekçi iddialarının kabulü ile 325 sayılı ilamın 1. maddesi ile verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 05.02.2008
No : 29913

*B*elediyeye ait araçlara kasko sigortası yaptırılarak bedelinin bütçeden ödenmesinin mümkün bulunmadığı hke.

Dilekçi dilekçesinde özetle; Belediye hizmetlerinde kullanılan araçlara yaptırılan kasko sigortasının 2918 sayılı Kanunun 106. maddesinde belirtilen zorunlu mali sorumluluk sigortasından farklı amaçlarla yaptırıldığını, 1580 sayılı Belediye Kanununun 117. madde 13. bendinin, belediye malının sigorta ettirilmesine zımnen izin verdiğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemektedir.

1580 sayılı Belediye Kanununun Belediye Masrafları başlıklı 117. maddesinin 13. fıkrasında “Belediye emlak ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları, belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler” denilmek suretiyle belediye mallarının sigorta giderlerinin ödenmesine imkan verilmiştir. Ancak burada ifade edilen belediye emlak ve emvalinin sigorta masrafları ifadesi genel anlamda mevzuatın imkan verdiği veya zorunlu kıldığı sigorta giderlerini kapsamaktadır.

Yine 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 106. maddesinde “Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler.” denilmek suretiyle belediyelere ait motorlu araçlara sadece mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.

19.02.1994 tarih ve 21854 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği”nin Harcamalara İlişkin Formül başlıklı R- Cetveli’nin “340 Tarifeye Bağlı Ödemeler” Ayrıntı Kodu’nun (b) bendinde aynen;

“Sigorta giderleri: Diğer harcama kalemlerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında belediye mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

ba) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

bb) Evrakı müsbitelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri” denilmek suretiyle istisna olarak sayılan giderler dışında belediye mallarının sigorta edilmemesinin esas olduğu ilkesi kabul edilmiştir. Bu nedenle “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği”nin tarifeye bağlı ödemeler ayrıntı kodunun (b) bendinde istisna olarak sayılan giderler dışında belediye mallarının sigorta edilmemesinin esas olduğu ifade edildiğinden ve Belediye hizmet araçlarına ait kasko sigortası giderleri istisnalar arasında sayılmadığından kasko sigortası bedellerinin belediye bütçesinden ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilen sebeplerle 536 sayılı ilamın 1. maddesiyle verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 11.03.2008

No : 29989

İ dare aleyhine neticelenmiş ve davacıya ana para ve yasal faiz ödenmesine hükmedilen Tezyidi Bedel davasında verilen yasal faiz yürütülmesi kararı uyarınca yasal faiz hesaplanmasında, 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Kanununun 51. maddesinde öngörülen faiz oranlarının uygulanmasında hukuka aykırılık bulunmadığı bk.

100 sayılı ilamın 2 nci maddesinde, ve diğer maliklerce Bayındırlık ve İskan Bakanlığı aleyhine Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesinde 200/659 esas sayı ile açılan Tezyidi Bedel davası 2002/882 kararla idare aleyhine neticelenmiş ve davacıya ana para ve yasal faiz ödenmesine hükmedilmiş, ancak ilamda yer alan 11.11.2000 tarihinden itibaren yasal faiz yürütülmesi kararı uyarınca yasal faiz hesaplanırken 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Kanununun 51. maddesinde öngörülen faiz oranlarının uygulanması nedeniyle toplam liraya tazmin hükmolunmuştur.

Dilekçi dilekçesinde özetle, Bakanlığın, emsal kararlardaki hüküm üzerine daha fazla yargılama ve avukatlık masrafları ile karşılaşmamak için Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun; kesinleşmiş kamulaştırma bedelleriyle ilgili ödemelerde Anayasanın 46'ncı maddesinin son fıkrasındaki "Herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır, hükmü uyarınca tazmine karar verilen tutarın hak sahibinin bu yöndeki talebini de dikkate alarak ödendiğini, Sayıştay Kanununun 65'inci maddesinde, Genel Mahkeme Kararlarının Sayıştay Kararlarını etkilemeyeceğini belirtmekte ise de Yargıtay'ın Genel Mahkeme olmayıp Yüksek Mahkeme olması nedeniyle vermiş olduğu kararların bağlayıcı ve idarelerin uygulamak zorunda olduğunu, emsal kararlar dikkate alındığında uygulamanın ileriye dönük olarak Hazineyi gereksiz yargılama giderlerinden korumayı amaçladığını, bu bedel normal alacaklara uygulanan yasal faiz üzerinden ödenseydi hak sahibi tarafından söz konusu emsal kararlara istinaden eksik ödenen faiz için ikinci bir dava açılacağını ve ödemenin yapıldığı tarih ile yeni karar tarihi arasında geçen zamanı da

kapsayacak şekilde, temyize konu TL'ye ilaveten Anayasanın 46.maddesinde belirtilen faizle birlikte mahkeme masrafları ve avukatlık ücretleri ödeneceğini, bu durum dikkate alındığında Hazinesinin zarara uğratılmadığı, aksine Hazine yararı sağlandığı belirtilerek Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararları muvacehesinde Anayasanın 46'ncı maddesi hükmü gereğince, tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmektedir.

Anayasa'nın, "Kamulaştırma" başlıklı 46. maddesinde;

"Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir. Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir.

Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Gerek Anayasa'nın bu hükmünde ve gerekse, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 05.05.2001 günü yürürlüğe giren 4650 sayılı Kanun ile değişik 8. ve 10. maddelerinde, kamulaştırma işlemi tanımlanmış; kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedelinin peşin ve nakden ödenmesi kuralı konulup, bu kuralın istisnaları açıklanmış; taksitlendirilen ve herhangi bir nedenle ödenmemiş olan kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faizin uygulanacağı kabul edilmiştir.

Bütün bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedeli için Anayasa'nın 46. maddesinin son fıkrası uyarınca "kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz" uygulanması

öngörüldüğünden, tezyidi bedel davası sonucu tespit edilen ek kamulaştırma bedeli için de bu faizin uygulanması gerekmektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun emsal nitelikteki bir çok kararında da, kesinleşmiş kamulaştırma bedelleriyle ilgili ödemelerde, Anayasa'nın 46. maddesi son fıkrası hükmü uyarınca kamu alacakları için öngörülen en yüksek faizin uygulanması gerektiği belirtilmektedir.

Rapor dosyası ve ekli belgelerin incelenmesinde, kamulaştırmaya muhatap tarafından Bakanlık aleyhine açılan tezyidi bedel davası hükmünün Yargıtay 5'inci Hukuk Dairesinin 240/E, 2424/K sayısı ile onandığı dolayısıyla kesinleştiği görülmektedir. Hak sahiplerine ödeme yapılırken de, kesinleşme tarihine kadar yasal faiz, kesinleşme tarihinden itibaren de kamu alacakları için öngörülen en yüksek faize göre hesaplandığı ve buna göre ödendiği anlaşılmaktadır. Davacı vekilinin Bakanlığa vermiş olduğu dilekçesinde de, kamulaştırma bedelinin mahkeme kararı ile artırılan kısmına Anayasa'nın 46/son bendi uyarınca, 6183 sayılı yasa kapsamında faiz oranlarının uygulanması talep edilmektedir. Yargıtay'ın içtihat haline gelmiş emsal kararları dikkate alındığında, idarenin yapmış olduğu uygulamanın Hazineyi gereksiz yargılama giderlerinden koruduğu, dolayısı ile kurum menfaatine olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dilekçi iddialarının kabulü ile, 100 sayılı ilamın 2'nci maddesi ile toplam TL'nin tazminine dair hükmün KALDIRILMASINA,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 11.03.2008

No : 30000

Belediyede çalışan memur personele “Kurban Bayramı Yardımı” adı altında ödeme yapılmasının mevzuata aykırı olduğu hk.

260 sayılı ilamın 3 üncü maddesinde, Belediyesinde çalışan memur personele mevzuata aykırı olarak “Kurban Bayramı Yardımı” adı altında ödeme yapılması nedeniyle toplam liraya tazmin hükmolunmuştur.

Dilekçi dilekçesinde özetle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 1971 yılında yürürlüğe girdiğini, Belediyece yapılan ödemenin Belediye Başkanlığı ile Türk Yerel Hizmet Sendikası Tüm-Bel-Sen Sendikası, Bem-Sen Sendikası yetkilileri arasında 03.07.2001 tarihli sözleşme ile belirlendiğini ve bu sözleşme Belediye Meclisince de tasdik edildiğini 17.07.2001 tarih ve 24460 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikası Kanunu'nun geçici 4. maddesinde bu tip ödemelere af getirdiğini, Belediye Başkanının ita amiri olması nedeniyle 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 13. maddesine göre Deruhte-i Mesuliyette bulunarak ödemenin yaptırıldığını, personel çalıştırmada eşit işe eşit ücret prensibin uygulandığını, geçinebilir bir ücret almanın tüm çalışanların hakkı olduğunu, ILO sözleşmesine ve 4688 sayılı kamu görevlileri sendikaları kanununa ve anayasanın 90. maddesine uygun olarak yapıldığına dair savunmalarının yeterince incelenmediğini, sosyal Devlet ilkesi uyarınca Devlet çalışanlarının hak ettiği ücreti ödemeyi temin etmek zorunda olduğunu, Anayasanın Devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen 5. maddesinde; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmanın Devletin görevi olduğunu, idari ve mali özerkliğe sahip Belediyelerin çalışanlarına sosyal yardımda bulunmasının hukuka uygun olduğunu, mahalli idarelerin özerkliği ilkesinin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 1991 yılında 3723 sayılı Kanunla ülkemizde de onaylandığını, Anayasamızın 90. maddesi son fıkrasının yeniden düzenlenmesi ile, milletlerarası anlaşmaların kanun hükmünde olduğunun hüküm altına alındığını, Avrupa Birliği 2004 yılı

ilerleme Raporunda kamu görevlilerine toplu sözleşme ve grev hakkı verilmesi için yasal düzenleme yapılması gerektiği belirtilmiştir. Adil ve elverişli koşullarda çalışma hakkının temel insan haklarından olduğunu, bu konuda ILO'nun 87, 98 ve 151 sayılı sözleşmelerinin ülkemiz tarafından kabul edildiğini, buna göre sendikaların temel amacının üyelerinin sosyal ekonomik haklarının, çalışma hayatında bulunmalarından kaynaklanan hak ve menfaatlerini korumak geliştirmek ve çalışanların yaşam düzeyini yükseltmeye çalışmak olduğunu, memur sendikaları arasında imzalanan sözleşmenin Anayasanın 90. maddesine, 87, 98 ve 151 sayılı ILO sözleşmelerine aykırılık teşkil etmediğini ve yapılan ödemelerin hukuka aykırı bulunmadığını beyan ederek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun mali hükümlerin kapsamını belirleyen 146. maddesinde aynen;

"Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği, görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz (Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç)." hükmü bulunmaktadır.

Anayasanın "Toplu İş Sözleşmesi Hakkı" başlıklı 53'üncü maddesinde ise, işçiler ve işverenlerin, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını, çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahip oldukları ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 2'nci maddesinde de, toplu iş sözleşmesi tanımlanırken, "işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşmeler" ifadesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, toplu iş sözleşmesi hakkı, mevzuatımızda sadece işçiler için tanınmış olup, bu konuda memurlarla ilgili yasal bir düzenleme bulunmamaktadır.

25.06.2001 tarih 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun tanımlar başlıklı 3. maddesinin h bendinde "Toplu görüşme: Kamu görevlileri için uygulanacak katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, fazla çalışma ücretleri, harcırah, ikramiye, lojman tazminatı, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, tedavi yardımı ve cenaze giderleri,

yiyecek ve giyecek yardımları ile bu mahiyette etkinlik artırıcı diğer yardımlara ilişkin olarak yetkili kamu görevlileri sendikaları ve üst kuruluşları ile Kamu İşveren Kurulu arasında yapılan görüşmeyi, ... ifade eder.” şeklinde tanımlanmakta olup, Aynı Kanunun Taraflar başlıklı 29. maddesinde “Toplu görüşmelerin tarafları, kamu işverenleri adına Kamu İşveren Kurulu, kamu görevlileri adına her hizmet kolunda kurulu yetkili kamu görevlileri sendikaları ile bunların bağlı bulundukları konfederasyonlardır.

Toplu görüşmenin sonuçlanması ve mutabakat metni başlıklı 34. maddede “Toplu görüşme en geç onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Bu süre içinde anlaşmaya varılırsa, düzenlenen mutabakat metni taraflarca imzalanır.

Mutabakat metni, uygun idari, icrai ve yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu üç ay içinde mutabakat metni ile ilgili uygun idari ve icrai düzenlemeleri gerçekleştirir ve kanun tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.”

Hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümlere göre toplu görüşmelerin tarafları Kamu İşveren Kurulu ile yetkili Kamu Görevlileri Sendikaları ile bunların bağlı oldukları Konfederasyonlar olup yapılacak toplu görüşme sonucunda anlaşmaya varıldığında düzenlenecek bir mutabakat metni bulunmakta ve bu mutabakat metni ile ilgili düzenlemeler Bakanlar Kurulunca yapılabilecek ve TBMM kanun tasarılarını yasallaştıracaktır.

Diğer taraftan Uluslararası Çalışma Teşkilatının (ILO) değişik tarihlerde yapılan Genel Konferanslarında kabul edilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisince de birer kanunla onaylanmasının uygun bulunması üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik edilen sözleşmelerle, kamu hizmetinde çalışanların örgütlenme hakkı ve istihdam koşullarının belirlenme yöntemleri konularında bazı hakların sağlanması yoluna gidildiği görülmektedir.

Her ne kadar Anayasanın 90 ıncı maddesinin son fıkrası uyarınca, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmünde olup, bunlar hakkında anayasaya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurulamamakta ise de, söz konusu sözleşmeyle sağlanan hakların hayata geçirilmesi, ancak bu husustaki mevzuat hükümlerinde gerekli değişikliklerin yapılması ve uygulama esaslarının belirlenmesi halinde mümkün olabilecektir. Esasen 151 sayılı ILO sözleşmesinde de, bu sözleşmenin uygulama alanına ve istihdam koşullarının belirlenmesi yöntemlerine ilişkin bazı konuların, ulusal yasalarla ve ulusal koşullara uygun olarak düzenleneceği vurgulanmıştır.

Uluslararası Çalışma Teşkilatının (ILO) değişik tarihlerde yapılan Genel Konferanslarında kabul edilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisince de kanunla onaylanması uygun bulunan sözleşmelerle, kamu hizmetinde çalışanların örgütlenme hakkı ve istihdam koşullarının belirlenme yöntemleri konularında bazı hakların sağlanması yoluna gidilmiş ise de; söz konusu sözleşmelerle sağlanan hakların hayata geçirilmesi, mevzuat hükümlerinde gerekli değişikliklerin yapılması ve uygulama esaslarının belirlenmesi halinde mümkün olabilecektir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun Geçici 4. maddesinde; bu Kanunun yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmeleri akdetmeleri nedeniyle kamu görevlileri haklarında idari, mali veya adli takibat yapılamaz, başlatılanlar işlemde kaldırılır, denilmektedir. Buradaki idari, mali veya adli takibat yapılamaz hükmü memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedenine bağlanmıştır. Yani memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedeniyle kamu görevlilerinin haklarında yetkiyi aşma ve görevi kötüye kullanma sebepleriyle açılan idari soruşturma ve davaları kapsamakta olup kanuni dayanağı olmayan ve 4688 sayılı yasaya da aykırı olan toplu iş sözleşmeleri hükümlerinin geçerli kabul edileceği anlamına gelmemektedir. Kaldı ki yapılan ödeme 4688 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten sonra yapılmış bir ödeme olduğundan geçici 4. maddenin de dışında kalmaktadır.

Mevzuatımızda yeni bir düzenleme yapılmadığı sürece, mevcut hükümlerin tespit ettiği memur statüsünün, akdi düzenlemelerle değiştirilmesi ve dolayısıyla belediyelerin, toplu iş sözleşmeleri akdetmek suretiyle veya başka birtakım tasarruflarla memurlar için yasalarda öngörülen hak ve statülerin dışına çıkılmasına yol açacak bir uygulamaya gitmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Bütün bu nedenlerle dilekçi iddialarının reddi ile, 260 sayılı ilamın 3 üncü maddesiyle toplam liraya dair tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 18.03.2008
No : 30013

G eçici olarak görevlendirilen memurlara havaalanı ile ikametgah ve ikametgah ile havaalanı arasındaki yol masrafı için taksi ücreti ödenmesinin mevzuata aykırı bulunmadığı hk.

375 sayılı ilamın 5. maddesiyle; 03-14 Mayıs 2004 tarihleri arasında Ankara'da yapılacak "Toplam kalite yönetimi" ile ilgili eğitim programına katılmak üzere geçici olarak görevlendirilen'na havaalanı ile ikametgah ve ikametgah ile havaalanı arasındaki yol masrafı için taksi ücreti ödenmesi nedeniyle TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçi dilekçesinde özetle; geçici görevle gönderilen kişilerin temsil niteliğinde görevi olan kişiler olduklarını, kıyafet ve benzeri gibi ihtiyaç malzemelerini beraberinde götürmek zorunda kaldıklarını, görevlendirilen misafırhaneye mutat vasıta ile gidilemeyeceğini, bundan dolayı ikametgahtan havaalanına, havaalanından da idarece tahsis edilen misafırhaneye taksi ücreti ödenmiş ve beyan edilmiş olduğunu, ayrıca ilamda, mutat vasıta ücreti ve Havaş durağı ile misafırhane arası taksi ücreti dikkate alınmaksızın, beyan edilen ve ödenen taksi ücretinin tamamına tazmin hükmedildiğini, idarece tahsis edilen misafırhane ile Havaş durağı arasındaki mesafesinin taksi ücreti bakımından daha düşük olmadığı kanaatinde olduğunu belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmiştir.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 14. maddesinde yer alan "Aşağıda gösterilen memur ve hizmetlilere muvakkat vazife harcırahı olarak yol masrafı ve yevmiye verilir ve hamal (cins ve adedi beyannamede gösterilmek üzere) bagaj ve ikamet ve vazife mahalli istasyon, iskele veya durak arasında nakil vasıtası masrafı da ayrıca tediye olur." hükmü gereği geçici görev ile memuriyet mahalli dışına görevlendirilenlere ikametgah veya vazife mahalli ile otogar, istasyon veya iskele arasındaki taksi ücretinin ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Ancak, geçici görevin ifası sırasında şehir içinde kullanılan taksi ve benzeri nakil vasıtası ücretlerinin ödenmesine cevaz verilmemiştir.

Temyiz Kurulu Kararı

Bu nedenle dilekçi iddialarının kabul edilerek 375 sayılı ilamın 5. maddesiyle TL'ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA,